

Topcon IP-S2 mobil térképező rendszer: újdonságként vezeti be szakmánkban a dinamikus szkennelés fogalmát, összekötve azt a GNSS technológiával és a 360°-os képalkotással.

Az előadások után ebéd, majd a műszerek bemutatója következett.

A rendezők mindent megtettek azért, hogy a hajós rendezvény méltó legyen, a szakmatörténeti jelentőségű két japán műszergyár összeolvasadáshoz és emlékeztetése legyen minden résztvevő számára!

Stenzel Sándor

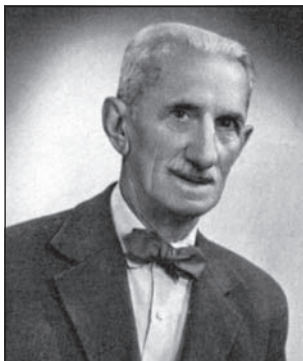
Megemlékezés dr. Hofhauser Jenőről

Megemlékezés dr. Hofhauser Jenő geodéziai tudományos kutató mérnökről

Eredményekben gazdag és mozgalmas élete volt. Átélt hat rendszerváltozást, két világháborút (az egyikben megsebesült, a másikban fogóságba esett), két forradalmat és ellenforradalmat. Volt beosztott tiszt, parancsnok, tanár, geodéta, háromszögelő és kutatómérnök. Anyanyelvi szinten beszélt németül és bejárta fél Európát.

Hofhauser Jenő 1887. szeptember 2-án született Budapesten. Polgári családból származott, apja Hofhauser Elek, kora neves építész volt. Elemi iskoláit (1894–98) és gimnáziumi tanulmányait (1898–1905) egyaránt Budapesten végezte.

Ezután jelentkezett a Ludovikai Akadémiára, ahol a mérnöktiszti tanfolyamot 1907-ben jeles eredménnyel végezte el, majd ezt követően hadnaggyá avatták. Mint hivatásos katona, az elkövetkező években Sopronban, Kőszegen, Bécsben, Pozsonyban és Budapesten teljesített szolgálatot. 1911-ben főhadnaggyá léptették elő, majd 1912-ben beiratkozott a bécsi, majd a pesti Műegyetem mérnöki osztályába¹. 1913-ban házasságra lépett Stúr Máriával, 1916-ban megszületett leánygyermeke Marianna [1], [3].

Dr. Hofhauser Jenő

Hofhauser Jenő éppen Kőszegen szolgált, mikor kitört az I. világháború. A 4. sz. K.U.K. hadsereghez került, ahol utász (hídépítési) feladatokat bízta rá. 48 hónapot töltött frontszolgálaton (1914 ősztől egyfolytában 1918 őszéig), előbb az orosz, majd később az olasz hadszíntéren, ahol meg is sebesült. Időközben (1915) századossá léptették elő, vitézségéért pedig megkapta a Bronz Érdemérmét (1915), a Katonai Érdemkeresztet (1916) és a Ferencz József rendet (1918). A monarchia összeomlása után (1918 őszen) visszatért a Műegyetemre, hogy folytassa mérnöki tanulmányait, amit a háború miatt félbe kellett szakítania. Megélhetési gondjai miatt a tanulás mellett munkát vállalt, a kőszegi gimnáziumban matematikát tanított néhány évig. Ez számára ugyanakkor szerencsés is volt,

mert a kommün (Tanácsköztársaság) alatt, mint katonatiszt nem exponálta magát, és így 1920-ban gond nélkül igazolták [1], [3].

Hofhauser Jenő 1921-ben megszerezte mérnöki oklevelét, majd felvételét kérte a Ludovikai Akadémia tanári karába, ahol 1922–1929 között hadépítéstan és geodéziát oktatott. Közben, 1923-ban őrnaggyá, 1928-ban pedig alezrederessé léptették elő. 1929-ben – saját kérésére – a Várőrség Győri Parancsnokságának²

¹ Abban az időben a műegyetemi karokat osztályoknak nevezték.

² Az 1920-as trianoni békeszerződés igen kis létszámú magyar honvédséget engedélyezett. A Győri Várőrség és az Egri Vámőrtiszti Iskola burkolt honvédségi intézmények voltak.

kötélékébe helyezték. Ittlétekor bízták rá a Csepeli Szabadkikötő tervezésének és építésének geodéziai munkálatait. 1932-ben *Hofhauser* a Honvéd Térképészeti Intézethez került. Itt – mint a geodéziai osztály vezetője – a háromszögelési munkákat irányította. Olyan később ismert geodétának volt katonai előjárója az Intézetben, mint dr. Rédey István, Detrekői Géza és id. Niklasz László. Közel 30 műszaki tanulmánya jelent meg a Térképészeti Közönyben, az Oltay-féle Geodéziai Közönyben és a Katonai szemlében. 1940-ben a Műegyetemen sikerrel védte meg doktori disszertációját „Háromszögelést pótló sokszögelés távméréssel” címmel. (Itt jegyzem meg, hogy e téren úttörő munkát végzett!) 1941-ben ezredessé léptették elő és módszerét Erdélyben sikerrel alkalmazta! [5], [6], [7].

Hofhauser Jenőt 1942-ben a Haditechnikai Kísérleti Intézethez vezényelték, ahol tudományos kutatással foglalkozott. Témája a földmágnesesség vizsgálata, deklinációs mérések végzése a Dunántúlon és Észak-Erdélyben a topográfiai felmérések számára. Ezt az Intézetet – személyzetével együtt – a front közeledtével, 1945 tavaszán a németországi Johannisthalba telepítették. Itt kerültek áprilisban amerikai fogságba, ahonnan 1945 karácsonyára érkeztek haza [3].

Miután *Hofhauser Jenőt* 1946 elején az igazoló bizottság „igazolt”-nak menősítette, 59 évesen nyugdíjazták és a polgári életben helyezkedett el. Fél évig Zimonyi István magánmérnöki irodájában részt vett Budapest Oltay-féle városmérésében, majd szűkebb hazájában, Szombathelyen bekapcsolódott a földreform műszaki munkálataiba. Korábbi földmágnesességi vizsgálati mérésanyagát dr. Rédey István közvetítésével eljuttatta dr. Renner János professzorhoz, aki az eredményeket beépítette az MTA Geodéziai és Geofizikai Nemzeti Bizottságának ún. Nemzeti Jelentésébe² [8], [9], [10].

Hofhauser Jenőtől az 1949. évi nyugdíj-felülvizsgálati törvény alapján nyugdíját megvonták.

1 Észak-Erdély 1940-ben Magyarországhoz történt visszacsatolása után a HTI szinte minden geodétáját és topográfusát gyorsfelmérésre oda vezényelték. Ekkor Európában már dúlt a II. világháború.

2 Ezt a jelentést a Renner János vezette magyar küldöttség magával vitte az IUGG 8. nemzetközi kongresszusára (Osló, 1948. augusztus 17–18.), és ott ismertették.

Fiatalabb civil kollégái segítségével 1950-ben bejutott – mint segédmunkás – a Budapesti Földalatti Vasútépítő Vállalathoz, ahol nem hivatalosan mérnöki munkát végzett. 1954-ben, amikor ezt a beruházást leállították, a MÉLYÉPTERV-nél helyezkedett el. Innen ment 1958-ban (71 éves korában) másodszer is nyugdíjba. 1959-től 1963-ig a Szombathelyi Vízügyi Igazgatóságán volt műszaki-gazdasági tanácsadó. Ezután már visszavonultan élt kőszegi otthonában. Rövid betegeskedést követően, életének 81. évében, 1968. június 13-án hunyt el a Szombathelyi Kórházban. Hamvasztás utána búcsúztatása 1968 júliusában volt a Kőszegi Temetőben [1]. Itt található a családi síremlék.

*Hofhauser Jenő*nek eredményekben gazdag, de megpróbáltatásokat sem nélkülöző élete volt. Tanult, majd katonáskodott a fronton, tanított matematikát, geodéziát, részt vett hidak építésében, irányított háromszögelést, végzett tudományos kutatást, publikált. Volt városmérő, földrendező, keszonmunkás és vízügyi műszaki tanácsadó. Emlékezzünk most tisztelettel szakmánk egyik kiválóságára, *dr. Hofhauser Jenő*re és viszontagságos életére.

Dr. Székely Domokos

IRODALOM

- [1] *Ján László*: Meghalt Hofhauser Jenő (Nekrológ, GK. 1968/5)
- [2] *Raum Frigyes*: Magyar Földmérők Rövid Életrajza (Geodézia Rt., Bp. 1996.)
- [3] HM Levéltár: Hofhauser Jenő kat. adatlapja (Bp. 2007)
- [4] *Hofhauser Jenő*: Szabatos tahimetria (TK. 1939/3–4)
- [5] *Hofhauser Jenő*: Térképeink mágneses tájékozási adatai (TK. 1937/3–4)
- [6] *Hofhauser Jenő*: Szintvonalas térképek megbízhatósága (TK. 1940/1–2)
- [7] *Hofhauser Jenő*: Háromszögelést pótló sokszögelés távméréssel (Doktori értekezés 1940)
- [8] *Hofhauser Jenő*: Mágneses deklináció mérések (TK. 1938/1–2)
- [9] *Hofhauser Jenő*: Measurements of the Magnetic Declination in Hungary (Magnetic Report of the Hungarian National Committee of the Intern. Union of Geodasy and Geophysics), Osló, 1948. (Földtani közl. 1949/1)
- [10] *Homoródi Lajos*: Az IUGG 1948. évi Oslói Közgyűlése (Áll. Földm. Köz. 1949/4)
- [11] *Hofhauser Jenő*: Felmérés és Térképezés (Mérnök Továbbképző Int., Bp., 1946.)
- [12] *Printz Ágostonné* (Hofhauser unokája) szóbeli tájékoztatása